

Materiały pomocnicze przed seminarium

Czas, miejsce, problem

1943 rok – zbrodnia na obywatelach polskich dokonana przez struktury organizacyjne OUN–UPA* na Wołyniu (dawne województwo polskie, obecnie Zachodnia Ukraina) w czasie II wojny światowej: *Historycy obliczają, że na terenie województwa wołyńskiego zginęło ok. 60. tys. Polaków i co najmniej drugie tyle na terenie województw lwowskiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego oraz na obecnych terenach w granicach państwa polskiego (powiat: hrubieszowski, przemyski, tomaszowski itd.). Razem zostało zamordowanych ok. 120–150 tys. Polaków w ponad 4 tys. miejscowości* (dr Leon Popek, pracownik IPN, od prawie 40 lat bada zbrodnię na Wołyniu). Mimo licznych akcji upamiętniających i politycznych gestów pojednania temat zbrodni wołyńskiej jest stałym elementem konfliktu pamięci między polskim i ukraińskim społeczeństwem. Jak radzić sobie z trudną pamięcią w przestrzeni wymagającej dialogu? Dobrym przykładem okazują się historie ratujących siebie nawzajem w czasie wojny (i powojnia) rodzin ukraińskich i polskich.

Ćwiczenie 1:

DLA GRUPY POLSKEJ: Spróbuj sobie odpowiedzieć na pytania:

1. Kiedy po raz pierwszy usłyszałem o Holokauście i od kogo/skąd (jakich źródeł)?
2. Czy słyszałem/am o Wielkim Głodzie na Ukrainie w latach 1932-1933?
3. Czy słyszałem/am o Wielkiej Czystce, tj. stalinowskiej operacji antypolskiej w latach 1937-1938 roku?
4. Kiedy po raz pierwszy usłyszałem o Wołyniu i /skąd (jakich źródeł)? Jakiego rodzaju określeń używa się w języku polskim na te wydarzenia?
5. Czy wiem, co się wydarzyło na Wołyniu w 1943 roku?
6. Czy wiem, co się wydarzyło w Galicji Wschodniej 1944 roku?
7. Czy wiem kiedy i kto dokonał operacji akcja "Wisła"?
8. Czy wiem, kiedy państwo ukraińskie uzyskało niepodległość?
9. Ilu znam Ukraińców? Ile razy byłem w Ukrainie?
10. Jakie przykłady z historii znam o współpracy polsko-ukraińskiej?
11. W jakim kontekście słyszałem/am o pańszczyźnie i kresach?
12. Czy na przestrzeni ostatnich dwóch dekad da się zauważyć awans czy marginalizowanie roli podziemnego państwa polskiego (AK) w powszechnym dyskursie publicznym i popularnym?

DLA GRUPY UKRAIŃSKIEJ: Spróbuj sobie odpowiedzieć na pytania:

13. Kiedy po raz pierwszy usłyszałem o Holokauście i od kogo/skąd (jakich źródeł)?
14. Kiedy słyszałem/am o Wielkim Głodzie na Ukrainie i od kogo po raz pierwszy?
15. Czy słyszałem/am o Wielkiej Czystce, tj. stalinowskiej operacji antypolskiej w latach 1937-1938 roku?
16. Kiedy po raz pierwszy usłyszałem o Wołyniu i /skąd (jakich źródeł)? Jakiego rodzaju określeń używa się w języku polskim na te wydarzenia?
17. Czy wiem, co się wydarzyło na Wołyniu w 1943 roku?
18. Czy wiem, co się wydarzyło w Galicji Wschodniej 1944 roku?
19. Czy wiem kiedy i kto dokonał operacji akcja "Wisła"?
20. Czy wiem, kiedy państwo polskie uzyskało niepodległość?
21. Ilu znam Polaków? Ile razy byłem w Polsce?
22. Jakie przykłady z historii znam o współpracy polsko-ukraińskiej?
23. W jakim kontekście słyszałem/am o pańszczyźnie i kresach?
24. Czy na przestrzeni ostatnich dwóch dekad da się zauważyć awans czy marginalizowanie roli UPA w powszechnym dyskursie publicznym i popularnym?

Ćwiczenie 2:

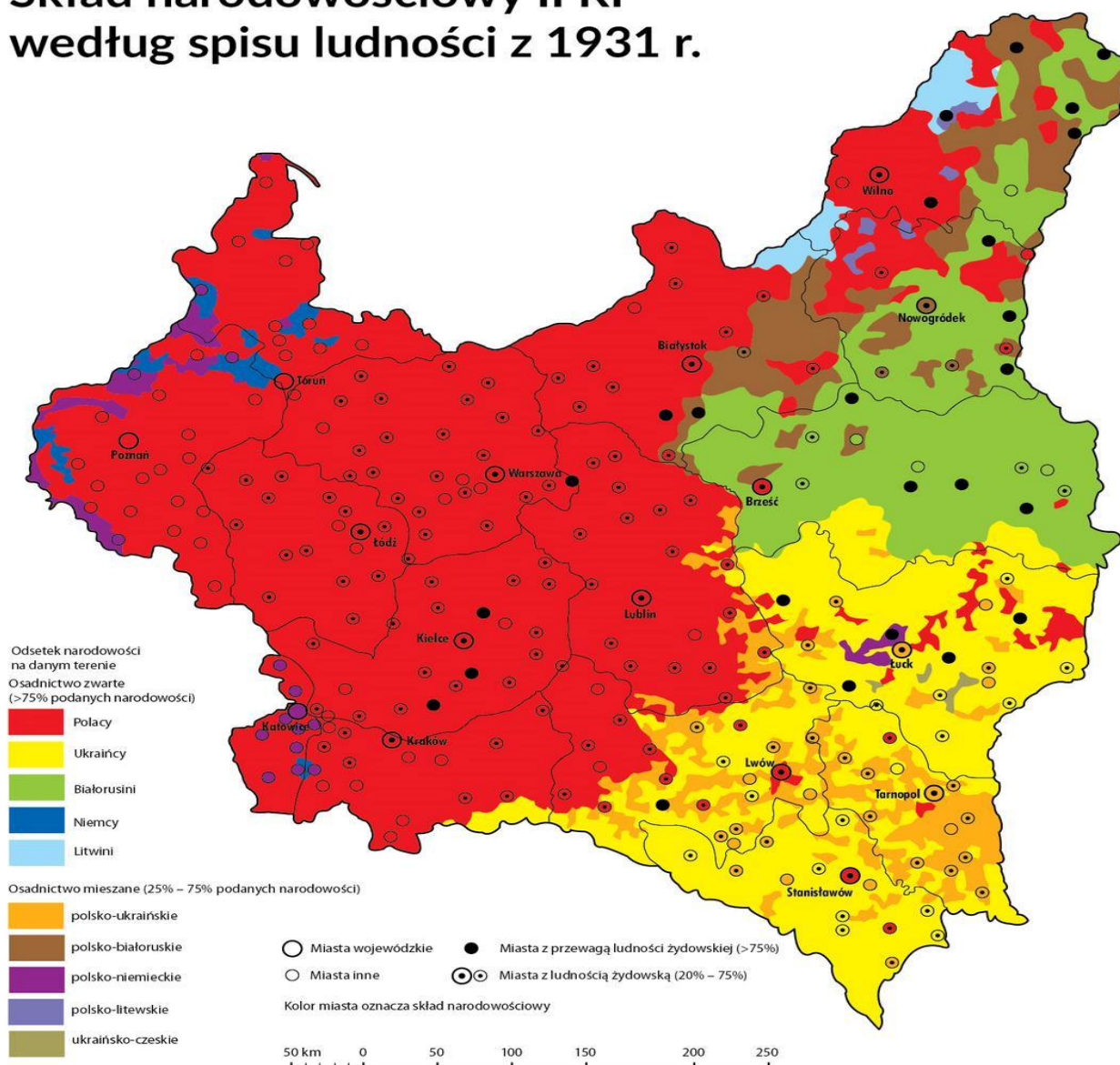
Określ grupę docelową, z którą pracujesz i rodzaj wyzwania, jakim jest przekazywanie historii tej grupie odbiorców. Zastanów się, którego rodzaju narzędzia dydaktyczne pozwalają na pogłębioną pracę z tą grupą: faktograficzna (książki, mapy, dokumenty), czy z edukacji nieformalnej (wystawa, film z dyskusją, rozmowa ze świadkiem historii, wymiana młodzieży). Możesz przed warsztatami napisać, z jakimi problemami mierzysz się w swojej pracy i jakiego rodzaju narzędzi pomocniczych szukasz (aleksandra.zinczuk@gmail.com).

[Przydatny dokument w wersji polsko-ukraińskiej z zebranymi relacjami świadków:

<https://vimeo.com/96179367>]

3. Załącznik (mapa). Skład narodowościowy II Rzeczypospolitej Polskiej wg spisu ludności z 1931 r

Skład narodowościowy II RP według spisu ludności z 1931 r.

<http://Polska1918-89.pl>

*Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów i Ukraińska Powstańcza Armia